

## Vprašanja in odgovori.

*Vprašanje 82.* Ob meji svojega zemljišča mislim zasaditi živo mejo. Ker pa ob zasaditvi takih mej radi nastajajo prepiri s sosedi, prosim, poučite me v listu, koliko mora biti seč oddaljena od meje, in ali je ta daljava kaj zavisna od solčne lege oziroma od sence, ki jo bode delal plot? (V. B. v K.)

*Odgovor:* Na svojem posestvu Vam ne more nihče zabraniti delati živega plota, in če ga naredite tudi tik meje. Zasadite ga toliko od meje proč, da veje in korenine dorasle seči ne bodo segale na sosedovo zemljišče. Ker se po § 422. državlanskega zakonika sme prisvojiti posestnik korenine in veje tujega drevesa, če segajo ali vise na njegovo zemljišče, zato se raje nekoliko oddalnite od meje, ker drugače Vam sosed vsled svoje pravice seč lahko popolnoma pokvari. Ako na pr. rastline, iz katerih naredite seč, vsadite pol metra proč od meje, bode to popolnoma zadostovalo.

*Vprašanje 83.* Deteljišče od štajerske detelje, ki je bilo lansko leto zasejano, prezimilo je po nekaterih mestih prav slabe, in sicer so kar cele lise brez detelje. Ker ne kaže vsega deteljišča podorati, škoda pa je vender toliko praznega prostora, prosim sveta, kaj naj naredim s temi lisami, da ne bodo stale prazne, in kaj naj vsejem, da bodem mogel z deteljo vred kositi? Omenjam, da bodem to deteljišče itako jeseni ali drugo pomlad podoral. (G. L. v Br.)

*Odgovor:* Prazne lise prekoplajte ter jih posejte z esparzeto, tudi turško deteljo imenovano. To deteljo lahko kosite ob enem štajarsko deteljo, in ako sejete esparzeto za dvakratno košnjo (*onobrychis sativa bifera*) da Vam tudi dve košnji.

*Vprašanje 84.* Imam pred hišo lepo brajdo, ki mi je vže dala do 60 bokalov vina. To zimo je pa deblo počilo po dolgem tako zelo, da se vidi do stržena. Bojim se, da bi trta ne usahnila, zato prosim sveta, kaj mi je početi? (J. P. v G.)

*Odgovor:* Trta je počila vsled mraza, zato ne pomagajte drugo, nego jo pri tleh odrezati, ter iz poganjkov ki bodo prišli iz ostalega debela, vzgojiti novo brajdo.

*Vprašanje 85.* Je li zeleni vitrijol edino sredstvo proti smradu straniškemu, in je li gnoj, pomešan s tem vitrijolom, neškodljiv? (A. Š. v Loki.)

*Odgovor:* Zeleni vitrijol ni edino sredstvo, s katerim se razkužujejo stranišča in odpravlja smrad, a je najboljše, ker je ceno in se lahko rabi. Pravilno se razkužuje z zelenim vitrijolom tako, da se vliva v stranišče voda, v kateri je raztopljenega 10 % vitrijola. Na vsako osebo in vsak dan se računa  $\frac{1}{4}$  litra take vode. Gnoj iz takih stranišč je največkrat še celo koristen, zlasti za travnike in deteljišča. Izkušnja novejšega časa je pokazala, da tak gnoj celo podvoji pridelke. Ako pa ima zemlja sama na sebi uže dovolj železa (na pr. rdeča

ilovnata), onda pa železo takega gnoja nič ne vpliva, včasih lahko celo škoduje.

*Vprašanje 86.* Pri nas se prikazuje na ječmenu neka bolezen, vsled katere se ječmen ne vzbili in mu rast popolnoma zastane. Če se steblo pregleda, dobi se v njem 1 do 1  $\frac{1}{2}$   $\frac{cm}{m}$  dolg črv. Ali je moči tega škodljivca zatreti? (J. Z. v M. vrhu.)

*Odgovor:* Škodljivec je ličinka od „strnske mušice“ (latinski: *chlorops taeniopus*) ter napada vsa bela žita, posebno pa ječmen. Ker se ta mrčes od leta do leta bolj širi, zato priporočajo po krajih, koder se prikaže, kolikor moči opustiti pridelovanje ječmena. V novejšem času so naredili izkušnjo, da se ozimno žito najbolje obvaruje tega škodljivca, ako se seje v zadnji tretjini meseca septembra.

*Vprašanje 87.* Imam vola, ki skozi nos hudo smrči in mora gobec odpirati, kadar diha. V knjigi družbe sv. Mohorja nisem mogel dobiti zdravila zoper to bolezen, zato prosim uredništvo za svet. (J. Z. v M.)

*Odgovor:* Iz Vašega kratkega vprašanja ne moremo drugega posneti, nego to, da ima vol nahod. Ta nahod je lahko zelo zastaran; morda so v sluzni koži nosnic nastali mesni izrastki, ki posebno povzročajo smrčanje. Ako je bolezen Vašega vola res nahod, česar pa ne moremo kar naravnost trditi, zdravite vola, kakor je popisano v Mohorjevi knjigi na strani 37., 38. in 39.

*Vprašanje 88.* Kaka klaja in pijača sta najboljši za teleta, katera hočem za pleme vzrediti? (J. Z. v M.)

*Odgovor:* Na to vprašanje doboste obširen odgovor v 23. številki lanskim „Novic“.

## Podučne stvari.

### Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

219.

#### Damietta.

Dandanes imovita gospoda rada potuje v Egipet, ali Damietu se ogiba. Zakaj? Zato, ker stoji preveč v stran od sedanjih prometnih potov. Železnica namreč je tu kakor drugej mnogo spremenila. Nekdaj so Evropci v Damietu na suho hodili, dandanes hodijo v Aleksandriji, pa tudi to mesto se bode preje ali sleje moralo umakniti Port Saidu, kakor sodijo izvedenci.

Ko sem se bil v Port Saidu pri nemškem konzulu spočil od trudapolnega potovanja po Abesiniji, sklenil sem, da pojdem pogledat še Damietu. S Port Saida se dojde tje ali po Sredozemnem morju, ali pa naravnost po mensaleskem jezeru; jaz sem sklenil peljati se po jezeru. Najel sem primerno dehabijo za 40 frankov. Navadno se privozi v dvanajstih urah tje, če pa veter nasprotuje, potrebuje se še enkrat, pa tudi dvakrat to-



liko časa. Radi tega me je konzul bogato oskrbel z jedjo in pijačo, toliko je bilo vsega, da bi imelo deset mož dovelj dva dni. Pred konzulatom je že čakala konzulova ladjica, vitka giga, ki naju je peljala v pristanišče. Brzo so mi znosili prtljago na egipetsko ladjico, in potem sva se srčno poslovila s konzulom. Moja nova ladjica je bila dolga samo 20 črevljev, in široka 8 črevljev; zadej je bila nekaka kajuta, v katerej je bila spravljena zaloga moštva. Ali tega mostva je bilo zelo malo na ladjici, bila sta samo dva možaka, kapitan, ki je bil ob enem nadkrmar in podkrmar, pa jeden matroz, ki je opravljal vsa druga dela, kar jih je treba na ladiji. Ker me je konzul sam pripeljal na ladijo, zato sta me možaka sprejela s primernim spoštovanjem, kajti na jutrovem konzul več velja od samega paše.

Ob poluosmih smo odrinili, in to res odrinili, ker nam je veter nasprotoval. Ker je bila ladjica tudi nerodna, zato smo le počasi lezli naprej. Koj sem sprevidel, da v enem dnevu ne pridemo k cilju. Na srečo sem imel več knjig seboj, zato sem sedel in čital. Postrežnika sem imel samo jednega, trdega črnca. Ker je mensaleško jezero posejano z otočiči, zato smo dostikrat obstali, sedaj tu sedaj tam, kjer sta možaka upala rib na dar dobiti. Ni ga kmalu jezera, v katerem bi bilo toliko rib, kakor tu.

Za večera smo pristali pri malem otoku, kjer sta možaka hotela ribe speči. Nabralla sta malo suhljadi in pometala ribe v ogenj. Potem smo zopet odrinili. Ker mesec ni svetil, sveč pa tudi nisem imel, vlegel sem se k počitku. Mehka ni bila ta postelj. Kaj sta delala kapitan in njegov matroz, ne vem; kapitan se mi je privrjal pri bradi prerokovej, da je celo noč vozil, in moral sem mu prav dati, kaj sem hotel. A meni se je vender videlo tako, da se skoro nismo premaknili z mesta. Ob devetih dopoldne smo ugledali od daleč vitke minarete damietske, ob treh popoldne pa smo obstali pred mestom.

Ali do mesta samega je bilo še kos pota. Ker radi preplitve vode ni mogla naša ladjica k kraju, brodil sem jeden kilometer daleč po dva črevlja globokem glenu. Prtljago pa sta možaka za menoj prinesla, se ve da za izredno velik bakšiš. Srečno sem dospel v mesto.

V Damieti sta bila ta čas samo dva hotela po evropskem ukusu, jeden prav v mestu, jeden pa zunaj mesta. V prvem je stregel nek Grk, v drugem nek Francoz. Šel sem se ve da v francoski hotel, zlasti še zategadelj, ker sem imel priporočilno pismo na lastnika. Ta hotel stoji sredi dražestnega vrta, mej palmami, olivami, narančami in evropskim sadunosnim drevjem, katero tu izvrstno uspeva. Potje in steze so obrobjeni z jasminom, rožami, in na posebnih gredicah raste razna domača in tuja zelenjava. Človek si ne more skoro več želeči od takega hotela. Tudi sobe so snažne, postrežniki prijazni, in cene izredno nizke.

Da si malo Evrovpcev v Damieti stanuje, vendar je mesto izredno snažno; ceste, potje in ulice so dovolj

široke, in dosta snažnejše kakor v Kahiri in Aleksandriji. Glavna cesta, ki drži skozi mesto po dolgem, obrobjena je z obeh strani z večjimi in malimi prodajalnicami po orientalskem ukusu. Dandanes ima Damietta 45 do 50.000 duš, nekaj jih je imela dosta več.

V starih časih je bila Damietta ključ Egipta. Takrat je stala tik morja, ali dandanes je že 12 do 15 kilometrov oddaljena, in to zato, ker Nil vedno donaša zasipine. Zgodovina nam pripoveda, kaj se je godilo tu za časa križanskih vojsk. Francozi so prvi sprevideli, kako važna je Damietta. Pozneje 1291. l. sta grof Viljem Holandeški in Janez Brienski, kralj Jeruzalemski, osvojila Damieto, pa sta jo morala kmalu vrniti. Leta 1249 se je izkrcal tu Ljudevik Sveti, polastil se mesta, razvalil je, pristanišče pa zaprl. Potem je še dva pota premagal Mohamedovce. Ali 8. februarija naslednjega leta je pa njega potolkel sultan Moadem-Turanša pri Mansuri. Tudi brat Ljudevikov, grof Artoiški ni imel sreče v svojih podjetjih zoper Mohamedovce, in 5. aprila 1250. leta je bil Ljudevik Sveti z bratoma Alfonzom in Karolom vjet pri Mansuri.

Leta 1798 je osvojil Damieto francoski poveljnik Kleber, toda Sidney Smith jo je iztrgal Francozom in vrnil Turkom, kateri so jo obdržali do 26. julija 1803. l. Tega leta namreč je potolkel Mehemed-Ali Turke pri Damieti in tako priboril neodvisnost Egipetske od Porte.

Dandanes je Damietta mirno mesto, nikjer v Egiptu niso ljudje tako brez predsodkov, tako prijazni in postrežljivi kakor tu. Največ je Mohamedovcev in Koptov, potem dosta Grkov, nekaj malega Italijanov in Francozov, zelo malo pa Angležev in Nemcev. Vendar imajo Nemci tu svojega konzula, ki je najpremožnejši mož v mestu. „Spodobi se, da se mu grem poklonit,“ dejal sem sam pri sebi. Res sem šel. Konzul Surrur stanuje zunaj mesta v velikolepej vili. Žal, da ga ni bilo doma. Odšel je bil pogledat na neko posestvo, katerih ima dosta ob desnem in levem bregu Nila. Zadnji dan zvečer pa je prišel kancelar njegov prosit me, naj ostanem še jeden dan, ker bi Surrur rad me predstavil tudi španjolskemu in angleškemu konzulu. „Saj je on sam španjolski in angleški konzul“, odvrnil sem kancelarju. „Prav imate,“ odgovoril je, „ali moj gospod ima svoje muhe. Obisk vam hoče vrniti v pruskej a potem bi vas rad sprejel v španjolski in angleškej opravi, in ima za vsako državo tudi posebno sprejemno dvorano.“ Vse to, kar mi je kancelar povedal, zdelo se mi je jako smešno, in malo je manjkalo, da nisem ostal. Mikalo me je, da bi spoznal tega čudaka, ki že od 1812. leta zastopa tri države v Damieti. Toda kedaj bode konec obiskov! Gotovo bi Surrur nastojal, da mi vrne španjolski in angleški obisk, potem pa napravi nemški, španjolski in angleški obed, toraj je bolje, da kar koj odpotujem. Izgovoril sem se kancelarju, da mi ne kaže odlašati, naj me toraj lepo priporoči gospodu konzulu.

(Dalje prihodnjič.)